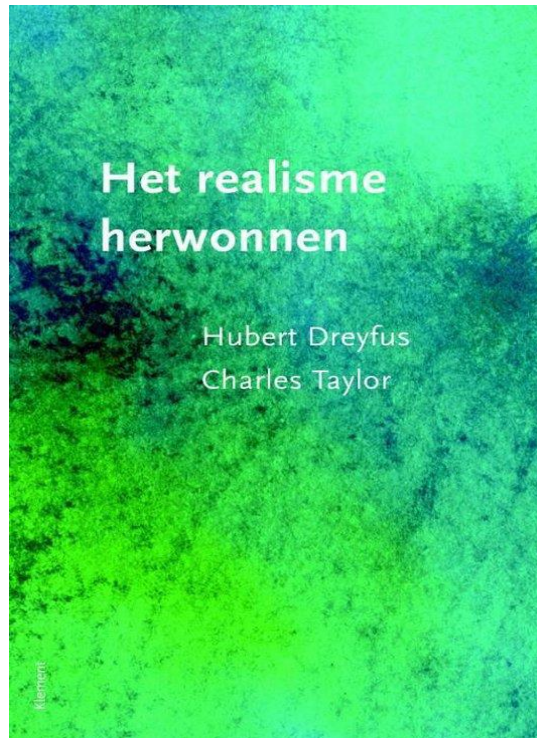

Nieuwe aanwinsten SLA-bibliotheek 1e helft 2021:

De schrijvers De Amerikaanse fenomenoloog Hubert Dreyfus (1929 - 2017) publiceerde regelmatig over kunstmatige intelligentie, onder andere in 'What Computers Can't Do' (1972). Zijn exegeses van Heidegger maakten school onder de noemer 'Dreydegger'. In 2003 bekleedde Dreyfus de Spinoza-leerstoel aan de Universiteit van Amsterdam. 'Het realisme herwonnen' schreef Dreyfus samen met de Canadese politiek filosoof Charles Taylor (1931). Deze werd bekend door boeken als 'Bronnen van het zelf' (1989) en 'Een seculiere tijd' (2007), waarin hij de oorzaken van het moderne zelfbesef en de daarmee samenhangende secularisatie onderzoekt.

Inhoud van het boek De auteurs gaan vooral in debat met René Descartes (1596 - 1650). Deze vroege rationalist was op zoek naar een tijdloze, universele methode om de werkelijkheid in kaart te brengen. Eindelijk zekerheid! De kennistheorie van Descartes steunde volgens de auteurs op het idee dat kennis bemiddeld is: wij kunnen de uiterlijke wereld alleen maar begrijpen door er innerlijke voorstellingen (representaties) van te maken. De kennis zit dus 'binnenin' ons, de realiteit blijft 'buiten'. 'Een beeld hield ons gevangen', zo oordeelde Ludwig Wittgenstein (1889 - 1951) over deze bemiddelde theorie. Dreyfus en Taylor volgen Wittgenstein in zijn verzet tegen Descartes' visie. Volgens hen is het niet alleen kentheoretisch achterhaald, maar ook politiek-ethisch ongezond om een schot tussen onszelf en de wereld te plaatsen. Achterhaald of niet, volgens Dreyfus en Taylor schraagt het dualisme van 'binnen' en 'buiten' nog altijd de filosofie. Zonder het zelf door te hebben blijven veel denkers in de kern 'representationisten'. Neem bijvoorbeeld de twintigste-eeuwse filosofen die Descartes' idee van 'representaties' vervingen door 'taal'. Volgens hen kijken we altijd naar de wereld door de bril van de taal. Weer zo'n schotje dus. Een alternatief voor de bemiddelde theorie vinden Dreyfus en Taylor in de 'contacttheorieën' van onder meer Heidegger, Merleau-Ponty en Wittgenstein. Die dachten dat kennis deel uitmaakt van de mens 'als organisme in zijn omgeving': lichamelijk, sociaal-cultureel ingebed. Door constante interactie vallen mensen samen met hun wereld,

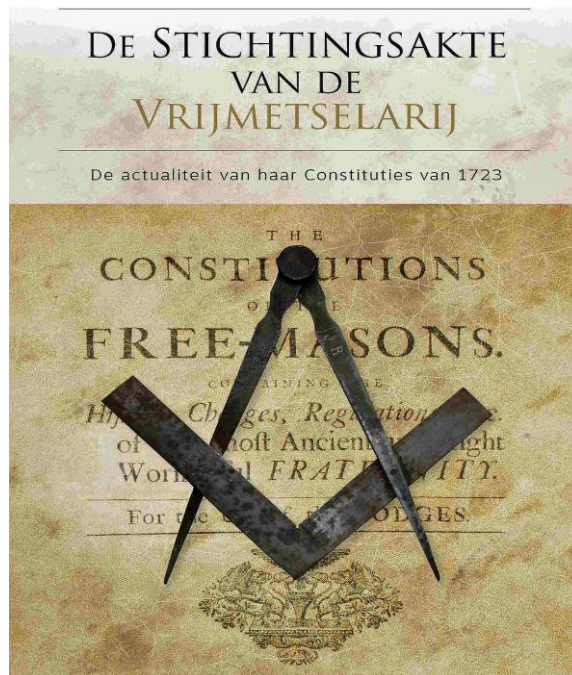
zonder dat representaties daar tussenkomen. Het 'pluralistische, robuuste realisme' van Dreyfus en Taylor veronderstelt geen absolute kennis, maar we kunnen de werkelijkheid wel op meerdere manieren onderzoeken. Vaste overtuigingen, paradigma's, kunnen op drift raken wanneer nieuwe onthullingen van ons eisen dat we ze opschonen. **Opvallende passage** "Mijn eerste begrip van de wereld is geen beeld dat ik ervan maak, maar de betekenis die ik aan mijn voortdurende betrokkenheid op de werkelijkheid geef. Ik kan me hierin vergissen, maar de onlosmakelijke verbondenheid met de wereld zelf is onbetwifelbaar." **Onbegrijpelijkste zin** "Een belangrijk kenmerk van het materialisme dat voortkomt uit het ontologiseren van de canonieke procedures van de moderne epistemologie is dat het deze kwestie onzichtbaar maakt."

Reden om dit boek niet te lezen Zet u schrap voor meer zinnen in de trant van de bovenstaande. Dreyfus en Taylor richten zich op ingewijden in de filosofie, dus enige voorkennis van met name het twintigste-eeuwse debat over kennisleer - zoals de discussies die Charles Taylor voerde met wijlen Richard Rorty- is geboden.

Reden om dit boek wel te lezen "Elk kader blijft onzichtbaar zolang we binnen zijn grenzen blijven", schrijven de auteurs. Wie een paradigma wil kortwieken, is genoodzaakt om uit te leggen waarom veel geleerde collega's het bij het verkeerde eind hebben. In dat academische jii-bakken zijn Dreyfus en Taylor zeer bedreven. Hun argumentatie is methodisch opgebouwd en zorgvuldig uitgewerkt. Sterk is hun ontmanteling van de Cartesiaanse bemiddelde theorie, waarmee Dreyfus en Taylor aantonen dat deze theorie in strijd is met zijn eigen mogelijkheidsvoorwaarden. Descartes' theorie steunde op het model van de lichaam-geestscheiding, en wegens gebrek aan bewijs daarvoor stort ook de theorie als een kaartenhuis in elkaar. Natuurlijk is dat geen nieuwe kritiek, noch denken Dreyfus en Taylor het laatste woord te hebben in het kennisdebat. Ze houden de mogelijkheid open dat er een realiteit buiten de mens bestaat, een 'eigen zijnswijze' van de natuur, waarmee we ons moeten verbinden alvorens we iets kunnen ervaren. Daarmee lijkt het toch alsof de auteurs hun belofte om af te rekenen met de 'binnen-buiten'-kwestie niet helemaal waar kunnen maken.

Bron: [Trouw, Maurice van Trunhout 2017](#)

Zie ook de [boekbespreking van broeder Wim Ket in Toth, nr 1 van 2021, pg 66-69.](#)

DE STICHTINGSAKTE VAN DE VRIJMETSSELARIJ

De actualiteit van haar Constituties van 1723

door [J. M. Asselbergh & S. Warmoes](#)

Vrij denken, vrije mening en Verlichting zijn termen die het in het debat over de evolutie van onze maatschappij sinds 9/11 goed doen. Voor vrijmetselaars behoren zij echter al drie eeuwen tot de grondslagen van hun beleving en werking, samen met tolerantie en de betrachting van een broederlijke mensheid. Rond die waarden verenigt de vrijmetselarij al die tijd mensen die behoren tot allerlei gezindtes. Niet elke autoriteit was daar gelukkig mee, meer nog, het werd haar zelfs verweten. Hoe de vrijmetselarij er in slaagt mensen bijeen te brengen ondanks dat zij verschillend zijn, is voor velen een vraag die onbeantwoord blijft terwijl de grondtekst die dat antwoord biedt nooit een geheim geweest is. Vandaag nog minder dan vroeger want in dit boek wordt hij u voorgesteld in de taal van vandaag maar met de nodige historische toelichting over waarom en hoe hij tot stand gekomen is en hoe hij de instrumenten voor de werking van een democratie geleverd heeft. Een tekst uit 1723 blijkt nog bijzonder bruikbaar te zijn zijn driehonderd jaar later.

"Voor de echt geïnteresseerde Vrijmetselaar, een must om te lezen, om de vele opinies – waarheden en onwaarheden – over de 'Constituties' aan de bron te toetsen. Het wordt voor mij een naslagwerk." – Br.: Bibliothecaris

Over de auteur(s)

Joseph Asselbergh en Steven Warmoes zijn bij het verschijnen van dit boek meer dan 30 jaar vrijmetselaar, waren beiden voorzittend meester van hun loge en werden later gelijktijdig grootmeester van het Grootoosten van België respectievelijk de Grootloge van België. Vertrouwd met de ervaring van vandaag leggen ze voor vrijmetselaar en buitenstaander de wortels bloot van een van de eerste vrije verenigingen binnen onze cultuur.

Inleiding tot de verwondering ontstond destijds (1967) uit een cursus 'inleiding tot de wijsbegeerte'. Het is een uitwerking van het aloude beginsel dat de verwondering aan de oorsprong ligt van elke wijsgerige bezinning.

Cornelis Verhoeven (1928-2001) noemde zijn boek zelf een oefening in de vrije val. Het verlies van elke vanzelfsprekendheid wordt onder de oude naam 'verwondering' dankbaar aanvaard, tot uitgangspunt van het denken genomen en als beginsel van niet-identiteit of 'uitgestelde identiteit' geformuleerd. Bij deze vrije val openen zich boeiende wijsgerige en ethische perspectieven. De cultuur van de vanzelfsprekendheid blijkt niet zonder gevaren te zijn: zij leidt tot verstarring, tot tirannie van de middelmaat, gevangenschap in de grot van meningen en allerlei vormen van geweld. De zo gevreesde 'zinloosheid' van het bestaan daarentegen blijkt minder een tragisch dan wel een enthousiasmerend karakter te hebben. Het laatste hoofdstuk heet dan ook: filosofie van het enthousiasme.

Beschrijving

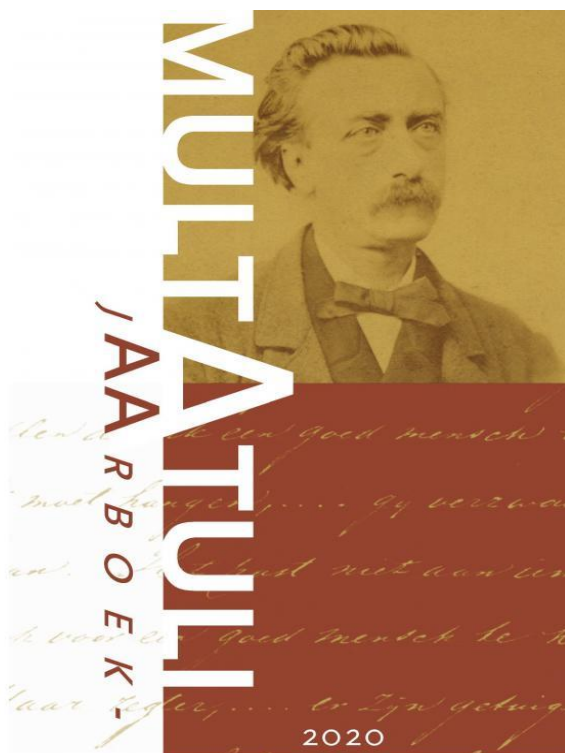
Johannes Lublink (1736-1816): menslievendheid, sociabiliteit en welzijnspolitiek in de achttiende eeuw.

Johannes Lublink was actief als filosoof, genootschapsman, publicist en staatsman. Zijn hele leven zette hij zich met woord en daad in voor een nieuwe samenleving waarin sympathie en empathie zouden zorgen voor zedelijke verheffing van haar burgers. Gedreven door een praktijkgerichte gevoelsethiek stond hij als ideoloog, initiatiefnemer en organisator aan de basis van belangrijke vernieuwingen in de genootschapscultuur. Zo was hij onder meer oprichter van de Maatschappij tot Redding van Drenkelingen, de Oeconomische Tak en de Kweekschool voor de Zeevaart. Hij stimuleerde de leden initiatieven te ontplooiën die aan alle inwoners van het vaderland ten goede zouden komen. Lublink behoorde tot de eerste lichte democratisch gekozen volksvertegenwoordigers in Nederland en zette zich in de Bataafse Republiek gedurende tien jaar in voor een politiek die armenzorg, onderwijs en economische ontwikkeling combineerde. Lublink was in alle opzichten een exponent van de 'gevoelige' Verlichting, zo toont deze biografie.

Bron: <https://verloren.nl/boeken/periodes/18e-19e-eeuw/3/gespierrede-zielen>

Zie ook de bespreking in www.vrijmetselarij.nl "Rubriek voor u gelezen" in Vrijmetselarij, Jaargang 75, Februari 2021, pagina 30.

Zie de digitale bibliotheek in www.logejacobvancampen.nl/bibliotheek/

Beschrijving

Ter gelegenheid van het tweehonderdste geboortjaar van onze Douwes Dekker heeft Jaarboek Multatuli een bijzondere invulling gekregen. We vroegen bekende en onbekende Nederlanders een stukje te schrijven over de manier waarop zij in hun werk of leven geïnspireerd worden door Multatuli. Schrijvers, leraren, wetenschappers, directeuren: mensen met uiteenlopende beroepen konden uiteraard gemakkelijk iets van hun gading vinden in Multatuli's *werk*. Het is een bonte verzameling teksten geworden – een pak van Sjaalman – waarin veel van Multatuli's onderwerpen terugkomen: Indonesië, taalgebruik, godsdienst, opvoeding, feminisme, politiek en meer. Multatuli komt naar voren als onafhankelijk denker, als voorbeeldfiguur en natuurlijk als goede schrijver.

Zie ook de bespreking in de "Rubriek voor u gelezen" in Vrijmetselarij, Jaargang 75, Februari 2021, pagina 30.
www.vrijmetselarij.nl

Prijs: € 16,50 en **geschonken door een broeder van loge Eemland.**